

GH. DIACONU,
V. DRĂMBOCEANU,
M. TZONY

ȘANTIERUL ARHEOLOGIC PIETROASELE — BUZĂU 1978

Cercetările arheologice din anul 1978 de la Pietroasele-Buzău s-au desfășurat, potrivit planului, în castru, sub supravegherea tov. Vasile Drâmbocanu de la Muzeul Județean Buzău și în perimetrul complexului thermal sub conducerea tov. Magda Tzony de la Institutul de arheologie din București.

Pentru problemele pe care le-au ridicat cercetările din castru, în campania din 1978, am ales o uliță, situată în centrul fortificației, fiind orientată aproximativ pe direcția est-vest. Secțiunea cu dimensiunile de $99 \times 1,50$ m a fost împărțită în trei segmente notate de la a la c, impuse de sinuozitățile străzii. Capătul de est al secțiunii a depășit zidul de incintă înspre exterior cu 16,50 m, iar cel de vest a fost trasat pînă în bordura șoselei asfaltate care urcă pe direcția sud-nord dinspre Consiliul Popular înspre dealul Istrița.

Cercetările din sectorul amintit confirmă observațiile din anii trecuți în legătură cu nivelele de construcție și de viațuire de la Pietroasa. Mai întii de toate se cuvine a menționa că în prima etapă grija constructorilor a fost concentrată asupra curtinei care la bază măsoară 3 m., iar zidul aparent prezintă lățimea de 2,70—2,80 m. Și în acest sector, lîngă zidul de est, în interior au fost identificate două niveluri de barăci cu podelele amenajate din lut curat, bătătorit. Chirpiciul și birnele carbonizate de deasupra

podelelor ne oferă indicii pentru stabilirea tehnicii și a materialelor din care au fost lucrați pereții și suprastructura barăcilor.

În legătură cu datarea primului nivel de barăci este important de semnalat că vatra barăcii din nivelul mai vechi era căptușită și placată cu fragmentele unui vas mare de provizii (Krauseugafässe), care datează de la mijlocul și cea de a doua jumătate a sec. IV e.n. Atît pe podeaua primei barăci, cît și în nivelul celei de a doua am recoltat material ceramic caracteristic secolului al IV-lea e.n., în cuprinsul căruia se detașează mai ales ceramica de factură romană.

Cel de al treilea nivel de locuire din incinta castrului datează din a doua jumătate a sec. IV e.n. și aparține unor locuințe-bordeie situate în interior la cca 7—10 m de pîrtare de curtină. În cuprinsul bordeielor (în număr de 4) am descoperit obiecte, douăbe și ceramică tipice purtătorilor culturii Sintana de Mureș.

Printre cele mai semnificative elemente de datare se cuvine a menționa două fibule din bronz cu p.f.p.d., dintre care una după formă și tehnica de execuție ne îndreaptă spre regiunile de la nord de țara noastră. Semnalăm de asemenea descoperirea unei torți, ornamentată cu un chip uman, aparținînd unui ulcior smălțuit.

Cercetările din exterior, de la est de curtină, au dovedit că nici pe această latură castrul nu a fost prevăzut cu șanț și val de

apărare, fiind folosită în acest scop o viroagă naturală ca și pe laturile de vest și sud. Singura latură necercetată din acest punct de vedere rămâne cea de nord care se leagă de dealul Istrița. În partea opusă a Secțiunii (vest), în imediata apropiere a șoselei asfaltate, am descoperit o conductă de olane care s-a dovedit a fi din sec. XVIII—XIX. Așa dar, în legătură cu sistemul de aducțiune a apei potabile, și a cantității de apă folosită pentru pregătirea mortarului și altor nevoi legate de procesul de ridicare a fortificației, așteptăm răspunsul de la cercetările viitoare.

În complexul thermal, situat la 400 m. est de castru, în direcția satului Sărînga, au fost deschise două suprafețe la sud de bordură șoselei asfaltate care dealtfel, acoperă o bună parte din ziduri. Cercetările de pînă acum au prilejuit identificarea laturilor de est, sud și vest a thermelor. În spre est au continuat cercetările prin degajarea umpluturii a două încăperi reperate în campania precedentă. Una din încăperi este pardosită cu dale din cărămizi rectangulare, și comunică cu alta a cărei podea a fost lucrată din mortar. În cea de a doua încăpere am găsit un canal, căptușit cu cărămizi, orientat aproximativ pe direcția NV—SE, care comunică cu alte două, lucrate din olane, situate de asemenea sub placa de mortar. Menționăm că în această încăpere am descoperit *in situ* pile pentru hypocaust. La est-nord-est de cele două încăperi a apărut o a treia încăpere cu hypocaust din care s-au

păstrat pilele și sistemul de acoperire a acestora.

În partea de vest a thermelor a fost degajat parțial *praefundum*-ul, cu gura de ardere deasupra căreia constructorii au montat două bare din fier masiv, folosite probabil pentru susținerea unui cazan. Mai spre vest a fost cercetată camera fochistului a cărei intrare era situată spre sud.

În umplutura încăperilor au fost descoperite numeroase materiale arheologice printre care se remarcă: ceramică, fragmente de frescă, bucăți de marmură, olane și țigle pentru acoperiș și numeroase pile și cărămizi pavimentare.

Atragem luarea aminte asupra descoperirii unor noi cărămizi ștampilate aparținînd Legiunii a XI Claudia, dintre care unele poartă „epitetul“ Antoniniana (ANT).

În cel de al treilea sector, necropola nr. 1 situată la sud de Castru, a fost trasată o secțiune la o depărtare de cca 300 m în care tov. Radu Harhoiu, nu a descoperit morminte; rămînînd ca cercetarea necropolei să continue pe direcția nord.

În încheiere atragem atenția asupra nevoii continuării cercetărilor de la Pietroasa pentru adîncirea problematicei pe care o ridică monumentele din secolul al IV-lea e.n., și în nădejdea descoperirii unei fortificații noi care potrivit documentelor de ordin epigrafic cere o datare din perioada împăraților Caracala—Elagabal.